

dels 90, i degut a la divulgació adient de les propietats benefactores de l'oli d'oliva, n'ha augmentat el seu consum fent renàixer la confiança en el futur concretada en noves plantacions.

Fins ací hem fet un petit recorregut dins la llarga i ampla història i evolució d'un cultiu, d'un arbre tan lligat a la Mediterrània com és l'olivera.

MITE I RELIGIÓ

Arbre vinculat, com hem vist abans, a totes les civilitzacions antigues de la conca de la mar Mediterrània, l'olivera ha estat un arbre amb propietats sagrades, eternes, de pau, victòria i fecunditat.

La creació de la primera olivera s'atribueix a Aristeo, fill de la nimfa Cyrene i d'Apol·lo, i que conferí el secret de l'arbre i els seus fruits a Acropos fundador d'Atenes. També, segons la mitologia, Atenea (deessa de la sabiduria) d'una llança va fer brollar l'olivera que donaria el fruit necessari per alimentar els homes i curar les seues ferides.

De fusta d'olivera es tallaven les estàtues dels deus, els ceptres dels reis, els tabernacles i els instruments de combat dels herois.

Era freqüent l'administració de banys d'oli d'oliva perfumat i la fabricació de corones amb rams d'olivera. En època fenícia es denominava a l'oli d'oliva com or líquid. Fou l'arbre més difós, cultivat i protegit mitjançant fortes lleis; entre les que destacaren el càstig amb desterrament i la confiscació de tots els béns personals a qui arrancava més de dues oliveres.

L'olivera fou símbol de pau, victòria i vida. Se'l considerà arbre de la fertilitat i les dones dormien baix la seua ombra quan volien engendrar.

En quant a l'oli, aquest, junt amb el pa i el vi han estat considerats aliments sagrats. Els textos mesopotàmics parlen d'un pa "retornat" del temple = beneït, d'un "vi pur"

per a les libacions i d'olis perfumats per ungir = purificar els sòls dels santuaris. Però és en el context de la Mediterrània on esta trífide serà difosa pels grecs i fenicis que traslladaren el conreu/cult i prompte seran assimilats pels pobles indígenes.

Estos aliments passaren a estar omnipresents en la vida física i espiritual dels nostres avantpassats, que els utilitzaran com aliments, remeis, drogues, unguents, font d'energia, moneda, propiciadors de la fertilitat, etc.

La força de les metàfores generades per aquests aliments "de vida", tradicionalment associats al sexe i la fertilitat, a la perpetuació de l'espècie, del cycle vital i la vida eterna, encara romandran en la nostra cultura mediterrània i d'ahí la conversió a l'àmbit simbòlic-religiós d'estos "essencials quotidians" en "essencials espirituals", en encarnació de les divinitats mítiques. D'ahí també la importància de la comunió alimentària, tant del menjar-banquet que tancava vendes i contrats com del banquet-ritual, de l'ofrena i la libació, acció de gràcies donada als deus i difunts, últims responsables de l'etern retorn, de la vida i l'abundància.

Un cult agrícola que en el monoteisme cristià ha assimilat a la figura de Crist, que significa "l'ungit", perquè untat amb els sagrats olis que assenyalen els elegits, el seu cos és el pa viu i la sang és el vi del coneixement i la transcendència.

REPRODUCCIÓ

Les tècniques han evolucionat, els llauradors per plantar les oliveres les compren als vivers on les reproduïxen mitjançant estaquetes o varetes amb l'ajut d'hormones i sota unes condicions adients de temperatura i humitat. Enrere ha quedat per sempre la faç pàl·lida cansada i suada del laboriós camperol mediterrani trespant per la malea amb l'aixà a la mà i un fardell d'ullastres a l'esquena per empeltar-los i plantar-los. Això sí, gaudint dels cants dels ocells, de les primeres cigales despertades de la letàrgia hivernal i del perfum de romers, farigoles i xipells.

MALALTIES

Per no estendre'ns massa, no ens ocuparem de les feines que comporta el conreu de l'olivera com ara: preparació del terreny, esporgar, el reg i l'olivera, l'us d'herbicides, etc.

Però volem, si més no, esmentar tres de les malalties més freqüents que afecten les nostres plantacions:

"El repilo" o ull de gall (*cycloconium oleaginum*) és un fongs que fixa les espores anomenades confídica en el revers de les fulles. Si les condicions climatològiques li són favorables és difícil de combatre. Produeix una defoliació